

‘Wij spreken de TAAAL VAN HET ONDERWIJS’

De Wet passend onderwijs heeft grote gevolgen voor logopedisten op scholen. Schoollogopedisten Liesbeth Timmerije en Laska Könning vertellen hoe ze hun meerwaarde wisten aan te tonen.

TEKST ERICA RENCKENS FOTOGRAFIE LEONIE VAN DER LOCHT - HUIJBERS

De benaming 'schoollogopedist' klopt eigenlijk al niet, stellen beiden direct vast. Liesbeth Timmerije en Laska Könning werken binnen samenwerkingsverband De Liemers po, met basisscholen in vijf gemeenten ten oosten van Arnhem. Ze maken daarin onderdeel uit van het Bureau Onderwijs Zorg (BOZ), een bovenschoolse voorzie-

ning die alle activiteiten initieert, uitvoert en evalueert. 'Beter zou zijn om ons 'preventieve logopedist in het onderwijs' te noemen', oppert Timmerije. 'Dat maakt direct duidelijk dat we niet behandelen en ook dat we complementair zijn aan de kinderen, niet aan de school. Het gaat om het proces, niet om het instituut.'

BUITEN DE GEBAADE PADEN

Net als veel andere logopedisten in het onderwijs kregen Timmerije en Könning de afgelopen jaren te maken met verschillende reorgani-

saties, onder andere als gevolg van de invoering van de Wet passend onderwijs en de teruglopende leerlingenaantallen. Maar waar dit voor veel collega's betekende dat er niet langer plek voor hen was binnen de organisatie, wisten zij hun positie te behouden. Hoe hebben zij hun functie weten te hervormen zodat deze geborgen bleef?

'Ik denk dat onze kracht is dat we heel alert zijn en buiten de gebaande paden denken', vertelt Könning. 'We kunnen zo veel meer dan alleen kinderen screenen.' Timmerije is het met haar eens: 'Je kunt ervoor kiezen om te proberen dingen te houden zoals ze zijn of je kunt kijken naar de maatschappelijke beweging en de rol die je daarin kunt spelen. De kern is dat wij goed zijn in het volgen van de ontwikkeling van kinderen en in het verbinden van partijen.' De afgelopen jaren hebben de logopedisten zich flink geprofileerd om hun meerwaarde in het onderwijs aan te tonen. Met succes: inmiddels zien ze het besef dat taal en taalontwikkeling er echt toe doet groeien.

ELKAAR VERSTERKEN

Door de jaren heen heeft Timmerije haar vakgebied flink zien veranderen. 'In mijn eerste baan gaf ik namens de gemeente Zevenaar curatieve logopedie op de basisscholen. Na verloop van tijd werd dat wegbezuinigd en is mijn werk preventief geworden.' Later kreeg ze een plek binnen het samenwerkingsverband, waar ook Könning in dienst kwam. 'Het bestuur van het samenwerkingsverband vond het belangrijk om het screeningsaanbod voor scholen te behouden, dus kwam er een constructie waarbij de scholen de screening zelf inkopen met financiële ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband.'

Die screening voeren de logopedisten uit in nauw contact met de intern begeleiders, leerkrachten en ouders. Timmerije: 'We bieden nascholing, zodat scholen die de screening niet inkopen toch zelf tijdig kinderen kunnen signaleren die extra begeleiding nodig hebben. Als we zelf gaan screenen houden we eerst een informatieavond, zodat iedereen weet wat we gaan doen. De uitkomst van de screening bespreken we met de leerkracht, die de nieuwe kennis ook bij andere kinderen toe kan passen. We bellen ook altijd de ouders op om door te nemen hoe de screenings is verlopen, wat er goed gaat, wat nog aandachtspunten zijn en hoe ze die met school kunnen afstemmen. Zo versterken ouders en school elkaar in het ondersteunen van de ontwikkeling van het kind. Kinderen die logopedie nodig hebben sturen we direct door naar een logopedist in de vrije vestiging.'

Verschillende scholen die op de screening bezuinigd hadden, kwamen hier binnen een paar jaar van terug. Könning: 'Die zien dan dat sommige kinderen in groep 4 of 5 vastlopen op bijvoorbeeld begrijpend lezen. Of dat er toch een taalprobleem ten grondslag ligt aan moeilijk gedrag. Ze hebben vaak geen idee wat het doet met een kind om een taalontwikkelingsstoornis te hebben. Scholen denken bij taal vaak aan lezen, schrijven en spelling, maar taal is zo veel meer dan dat.' Het aantal aanvragen voor de vijfjarigenscreening is inmiddels verdubbeld.

OGEN OPENEN

Naast het screenen besteden de logopedisten veel tijd en energie aan informeren en het creëren van bewustwording bij collega's in het onderwijs. Timmerije: 'Om draagvlak te creëren moet je van boven naar beneden en van beneden naar boven door de organisatie. We passen ons daarbij steeds aan de traagste schakel in de keten aan, want als je te ver vooruit loopt, breekt de keten.'

Zo zijn de logopedisten bij verschillende overlegstructuren ingestapt, waaronder netwerkbijeenkomsten van de intern begeleiders van de scholen en het overleg van ambulant begeleiders. Könning: 'Onze presentaties daar over woordenschat en taalontwikkelingsstoornissen hebben veel ogen geopend. We krijgen steeds vaker aanvragen voor ambulante begeleiding of worden gevraagd mee te denken met een ambulant begeleider. Dan gaat het bijvoorbeeld om hoogbegaafde kinderen of laatst een kind met een rekenprobleem. Daar bleek een gigantisch taalprobleem onder te zitten.' Ook geven Timmerije en Könning presentaties bij het bestuur van het samenwerkingsverband en leveren ze altijd een bijdrage aan de nieuwsbrief, zodat ze zichtbaar blijven.

Könning: 'Met onze paramedische kijk hebben we oog voor alle schakels die nodig zijn om de ontwikkeling van een kind tot zijn recht te laten komen: ouders, intern begeleiders, leerkrachten, onderzoekers en behandelaren. Al die schakels kunnen wij met elkaar verbinden, omdat wij de taal van het onderwijs spreken.' Timmerije vat samen: 'We denken multidisciplinair, en nog veel belangrijker: interdisciplinair. Daarnaast blijft het een kwestie van continu profileren: 'jongens, denk aan die taal!' Dat heeft zijn vruchten afgeworpen.'